

Route 18 Veldpad (8,8 km)

Het Veldpad is een cultuur- en natuurgerichte wandeling van circa 8,8 kilometer. Het pad loopt door de bebouwde kom van Zeeland, tussen akkers en weilanden, langs boerderijen en door het gehucht 't Oventje. De paden van het Veldpad zijn helaas niet geschikt voor invaliden- en wandelwagens.

In de tekst vindt u vermeldingen van knooppuntnummers. Deze knooppunten komt u onderweg tegen, en worden op de bewegwijzeringsbordjes aangegeven.

U loop via route: 58-13-63-10-8-9-67-57-16-70-78-37-38-62-69-68-57-67-14-58.

Wij wensen u een prettige wandeling.

U begint de wandeling vanaf het Raadhuisplein aan Kerkstraat 39 in Zeeland (*knooppunt 58*). Dit is het plein naast het gemeentehuis.

U gaat linksaf de Kerkstraat in, richting de kerk en richting knooppunt 13, **Let op U gaat niet tot knooppunt 13, maar buigt eerder rechtsaf !**

Het gemeentehuis is gebouwd in 1980 in de Bossche School architectuur. In 1998, 4 jaar na het ontstaan van de gemeente Landerd, is het gemeentehuis aan de achterzijde uitgebreid.

Het pand aan Kerkstraat 52 is een woonhuis uit circa 1905 waarin tegenwoordig een horecabedrijf is gevestigd. Het heeft een bakstenen gevel met gepleisterde banden en een balkon met een smeedijzeren balkonhek.

Kerkstraat 51 is de voormalige r.k. pastorie, gebouwd in 1817. Deze Pastorie is nu een horecagelegenheid . Daarnaast ziet u het rooms-katholieke kerkgebouw; de parochiekerk St. Jacobus de Meerdere uit 1871–1872. In 1914 is de kerk uitgebreid met een transept ofwel dwarsschip. Achter de kerk ligt een kerkhofkapel uit 1914. Op het kerkhof staan twee oude beuken. Langs het kerkplein staat het zogenoemde Heilig Hartbeeld (Jezus toont zijn heilig hart, dat bestaat uit een hart met een vlam) . De pastorie, kerk, kapel en Heilig hartbeeld zijn rijksmonumenten. Op het kerkplein is de fundering van de oude kerk uit ± 1550 – 1871 zichtbaar gemaakt.

In de kerk is een volledig origineel twee klavieren orgel met vrij pedaal te vinden, in 1895 gebouwd door orgelbouwer F. Smits uit Reek. Naast de kerk staat het bondsgebouw uit 1843. Dit was voorheen een schoolgebouw en later in gebruik door de boerenbonden. Het gebouw is geïntegreerd in een nieuwe school. Voor de kerk siert een beeldengroep “Ontmoeting” uit 1993 het plein. Het beeld benadrukt de ontmoetingsfunctie van het plein. Rondom het plein lagen in de jaren '80 en '90 van de vorige eeuw verschillende discotheken met namen als Kobus, Bonte Os, Bachus, Gildehuys, en de Morgenzon. Jarenlang was Zeeland het uitgaanscentrum van de regio.

In het pand Kerkstraat 62 (partycentrum Ambianz) was in 1823 café “De Zwarte Raaf” gevestigd. Links naast dit pand ziet u café “d'n Brouwer”. In dit pand zit een woon- en horecagedeelte. Hierin was vroeger bierbrouwerij ‘De Roode Leeuw’ gevestigd. Het is het geboortehuis van actrice Monique van de Ven.

Het voorste gedeelte van het pand op nummer 78 is een woonhuis uit 1820, met leilinden. Op nummer 67 ziet u een hardstenen grenspaal uit de Ardennen. Dit is een van de twee

grenspalen die voorheen stonden bij het oude gemeentehuis (1857 – 1923). De andere grenspaal staat bij het Heemhuis (zie verderop in de beschrijving).

Na Kerkstraat 82 gaat u rechtsaf de Langenboomseweg in. Bij de witte boerderij met huisnummer 13, gaat u linksaf het wandel/fietspad op.

U loopt richting knooppunt 64.

U komt nu in de woonwijk Melkpad. Voorheen was dit een gebied met veel weilanden en koeien. De boeren kwamen meerdere keren per dag vanaf de boerderijen, over een pad om de koeien te melken die in de weilanden graasden. Ook was dit pad het kerkpad voor de mensen van de Kleine Graspeel.

Het pad loopt langs het water. Op de oever groeien knotwilgen en in het voorjaar pinksterbloemen, speenkruid, kruipende boterbloemen en in het water riet en lisdodde.

U loopt richting knooppunt 63

U bent hier in de gelegenheid om even de wandelroute te verlaten om de molen aan de Kerkstraat van dichtbij te bekijken, U vervolgt in dat geval de weg en gaat aan het einde van de straat rechtsaf de Kerstraat in. Na ongeveer vijftig meter aan de rechterzijde staat de bakstenen bergkorenmolen uit 1883. De bovenkruier heeft een houten kap met dakleer. Vanaf 1910 werd er gemalen met een stoommolen. Deze stond in het gebouwtje links van de molen, maar ontbreekt nu. U gaat terug naar de route en vervolgt deze.

U loopt richting knooppunt 10 en daarna naar knooppunt 8.

De waterpartijen die u hier aantreft zijn aangelegd om het overtollige (kwel)water in de wijk op te vangen en af te voeren. Dwars door de wijk loopt een breuk in de aardkorst. Dit is feitelijk een diepe scheur in de aardkorst. Nabij de breuk stagneerde vroeger de grondwaterstroming waardoor zich een moerassig gebied ontwikkelde, de zogenaamde wijstgronden. Bij de breuk komt in het opgestuwde water veel ijzer voor. Door roestvorming kleurt het water hierdoor bruin. Dit is vooral het geval bij de vijvers die boven de breuk liggen. Doordat voortdurend relatief warm kwelwater vanuit de omgeving wordt aangevoerd en naar de oppervlakte wordt gestuwd kan zich in de winter moeilijk ijs vormen. Dit is vooral het geval in de vijvers die boven de breuk liggen.

U passeert een bosje met essen aangeplant in 2011. Essen groeien in vochtige omstandigheden en hebben geveerde bladeren met 7 tot 13 deelblaadjes. Het essenhout is veerkrachtig en wordt gebruikt voor stelen van gereedschap; bijlen, hamers en tuingereedschap. Vaak treft men hier in het najaar inktzwammen aan. De struiken die u hier ziet zijn veelal besdragend. Daardoor zijn ze zeer aantrekkelijk voor de vogels en kleine zoogdieren. Tevens bieden ze aan hen een broed- en schuilplaats.

U komt op de “Kleine Graspeel”. Een van oorsprong nat gebied. U komt bij het Heemhuis “de Hooge Raam”. Het Heemhuis is zo genoemd omdat hier vroeger de bovenloop van de beek de Hooge Raam liep. De Raam is nu verder naar het oosten gelegen en voert het water van deze omgeving af richting de Maas, in het Heemhuis is

sinds 1999 de Heemkundekring Zeeland gevestigd. Hier staat de tweede grenspaal. U loopt langs het Heemhuis naar achteren en komt bij de Heemtuin. Het is mogelijk om door de tuin te wandelen. De tuin is verdeeld in vakken, naast een mooi insectenhotel vindt U hier oude fruitboomrassen, land- en tuinbouwgewassen, wilde bloemen en planten, huis-, tuin- en keukenkruiden en huis- en tuinbloemen. In het middendeel zijn jeu de boules banen aangelegd.

Iets verderop komt u bij een grotere natuurvijver. Via een knuppelbrug kunt u de natuur nog meer ervaren.

De vijver is gelegen ten noorden van de breuklijn en vriest dus in de winter wat makkelijker dicht. De vijvers zijn bijzonder rijk aan fauna. Er leven verschillende soorten vissen in de vijvers waaronder voorn, baars en snoek. In de zomer komen hier veel libellen en waterjuffers voor.

U bent bij knooppunt 10.

U loopt richting knooppunt 8, en komt terecht op de Langenboomseweg, ga hier rechtsaf.

Na ongeveer 100 m, bij het gasverdeelstation aan de linkerkant, gaat u linksaf richting knooppunt 9.

Achter het gasverdeelstation bevinden zich wijstgronden. Op het informatiebord kunt u meer informatie vinden over het wijstverschijnsel en dit gebied inlopen. Deze natte gronden, waar grondwater uit de ondergrond naar de oppervlakte komt, zijn hier ondermeer begroeid met populieren. Door bosvorming ontstaat een broekbos. In dit bos broeden groene en grote bonte specht en de boomklever. In de ruigte onder de bomen leven houtsnippen. Aan het einde van het wandelpad treft u een poel aan. Achter de populierenbossen liggen de Beemden. Vroeger waren dit kleine natte weilandpercelen met daartussen houtwallen met elzen, essen, knotwilgen en Gelderse roos. In de elzen zijn vaak putters en sijzen te vinden. In het voorjaar zingen hier de zwartkop en de spotvogel. De kruidlaag bestaat uit waterminnende planten waaronder de adderwortel, echte koekoeksbloem, smeewortel, koninginnekruid en kale jonker en in het voorjaar speenkruid, en pinksterbloem. In de sloten vindt u de dotterbloem, riet, waterviolier, diverse rus- en zeggesoorten.

U loopt richting knooppunt 67.

De Vensteeg gaat over in een zandweg. Net voor de zandweg gaat u rechtsaf. De bermen zijn rijk begroeid met waterminnende planten en omzoomd door diverse boomsoorten; rechts ziet u een groepje eiken en elzen en links essen en knotwilgen. In en langs de sloten groeien vochtminnende planten.

In de houtwallen komen vogels als de fitis, tjiftjaf, geelgors, grasmus en de roodborsttapuit voor. U komt terecht in het gebied dat is aangeduid met de naam Groesplak. De naam is dialect voor begrazingsgebied. Het gebied strekt zich uit tussen Korte Dijk – Brand – Verbindingsweg. In de schrale bermen groeit onder andere hengel, dit is een halfparasiet. In de sloten groeien pitrus, hennepnetel en wederik.

U komt bij knooppunt 67 en vervolgt de route via knooppunt 57 en 16 naar knooppunt 70.

Links liggen onder andere twee langgevelboerderijen, kenmerkend voor dit deel van Brabant.

Verderop ziet u rechts een informatiebord met een afbeelding van een doorsnede van de teeltlaag van deze akker. Hier ter plaatse bevinden zich net onder de grond de resten van een "veldoven" (baksteenoven). Deze resten werden in 1992 opgegraven door de Heemkundekring Zeeland en vervolgens weer afgedekt (zie het informatiebord). U komt terecht op de Verbindingsweg behorend bij het gehucht het Oventje. In dit gebied komt de das voor. Rechts ziet u de molen St. Victor. Dit is een achtkanten, met dakleer bekleedde molen uit de 19de eeuw. In 1938 is de molen overgebracht uit Mariaheide, maar is oorspronkelijk een stellingmolen afkomstig uit de Zaanstreek. Tevens bevindt zich aan de rechterkant horecagelegenheid Eeterij d'n Oven, waar tegenover knooppunt 70 staat.

U loopt richting knooppunt 78 .

Vroeger kende men Groot- en Klein Oventje. Later werd dit Voor- en Achter-Oventje. Men ging vanuit het Oventje oorspronkelijk ter kerke in Uden, naar de Oude kerk, gelegen op de plaats van de latere Pius X-kerk. In de 16de eeuw werd er in Zeeland een kerk gebouwd. De funderingen hiervan zijn aangegeven in de bestrating van het kerkplein aan de Kerkstraat.

U loopt richting knooppunt 37.

Aan de linkerkant van de weg, op de T-splitsing, ziet u een verdraaide en verwrongen lichtmast. Dit is een herinnering aan de cycloon (een wervelstorm) die 't Oventje op 10 augustus 1925 trof. Op een warme dag ontstond een wervelstorm die rondom het Oventje ruim 30 gezinnen dakloos maakte en 2 kinderen het leven kostte. Op de hoek staat het schoolgebouw van Basisschool 't Oventje. Het oudste deel van het schoolgebouw dateert uit 1884, in 1927 en in ± 1976 werd de school verbouwd.

Voor de school gaat u rechtsaf (Voor-Oventje). Rechts ziet u Café Zaal Eetcafé 't Oventje. Een Horecagelegenheid die al sinds 1924 bestaat. U loopt via het Voor-Oventje naar de Boekesdijk. U loopt nu richting knooppunt 38, en daarna naar knooppunt 62 ,U passeert sportpark "De Bundel". De kortgevelboerderij op nummer 82 heeft een gevelsteen uit 1940. De oorspronkelijke boerderij is op 10 mei 1940 door de Duitse bezetters in brand gestoken en later herbouwd.

Hier bevindt zich knooppunt 69.

U vervolgt de route richting knooppunt 68 en 57 en tenslotte gaat U bij knooppunt 67 linksaf.

Deze weg geeft een mooi uitzicht over akkers en weilanden en een zicht op de molen. De bermbeegroeiing is ruig en vol variatie. We komen weer in het gebied Nieuwveld, Groesplak en de Beemden, gelegen ten oosten van de Brand. Deze akkers waren reeds in de Middeleeuwen tot ontginning gebracht.

U gaat bij knooppunt 67 linksaf de Hermensteeg (nu Broekensteeg genoemd) in richting knooppunt 14.

De stegen werden vaak vernoemd naar de eigenaar van de akker. Dit is te vinden in de wegenlegger van 1933. De begroeiing is gevarieerd, zowel wat betreft de bomen als

struiken en is een mooi leefgebied voor struweelvogels. De houtwallen zijn in het begin van de jaren '90 van de vorige eeuw opnieuw aangelegd in het kader van het landschapsbeleidsplan van de voormalige gemeente Zeeland. Deze steeg vormde van oudsher de verbinding met de vele hoogstam kersenboomgaarden die hier aangeplant waren. Vanaf 1960 zijn de boomgaarden geleidelijk aan verdwenen. Halverwege ziet men links in het veld een stenen huisje. Dit is gebouwd in een voormalige kersenboomgaard in 1940 en werd gebruikt door kersenplukkers. Aan het einde van de zandweg gaat u rechtsaf (Brand). De weg gaat over in de Vlasroot. Vóór sporthal "De Hekel" gaat u linksaf (knooppunt 14).

Via het pad naast de sporthal loopt u richting Kerkstraat (knooppunt 58). U bent aan het einde van de route gekomen.

Wij hopen dat u van een fijne wandeling heeft genoten.

Mogelijk hebben zich na de opmaak van de tekst wijzigingen voorgedaan in de route of de beschrijving. Graag horen wij van U mocht zich dit voordoen. Eventuele op/of aanmerkingen kunt U doorgeven aan heemkundekringzeeland@kpnmail.nl
Alvast bij voorbaat dank,

Tekst: wandelwerkgroep Zeeland.